

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.189/2024/3.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Szabó Gábor ügyvéd

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe²

A per tárgya:

emberi méltóság megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

8.P.20.502/2023/8.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja. Mellőzi az alperest a felperes javára perköltség megfizetésére kötelező és a kereseti illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezését. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint elsőfokú perköltséget és az államnak 36.000 (harminchatezer) forint kereseti és 15.000 (tizenötezer) forint fellebbezési illetéket.

Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a jogvita ténybeli alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes meghatározott időszakokban nem biztosított a fogvatartott felperesnek legalább 4 négyzetméter életteret.

[2] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz való jogát azzal, hogy 2018. december 20-tól 2019. január 13-ig, 2019. február 25-től 2019. március 19-ig, 2019. március 28-tól 2019. május 20-ig, valamint 2020. május 26-tól 2020. augusztus 12-ig terjedő időszakban nem biztosította számára a 4 m²/fő életteret.

[3] A felperes perköltség iránti igényt is előterjesztett, amely körben a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. §-ában meghatározott ügyvédi munkadíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresetlevél és a képviselői ellátás költségeként 180.000 forintot, a tárgyalás díjaként 65.000 forintot, utazási költségként 10.000 forintot, az ellenkérelem tanulmányozása díjaként 25.000 forintot, továbbá a válaszirat elkészítése díjaként 25.000 forintot, mindösszesen 305.000 forintot számított fel.

[4] Kereseti kérelme jogalapjaként megjelölte a Magyarország Alaptörvénye II. cikkét, a III. cikk (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdését, 2:51. §-át, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 9. § (1)-(2) bekezdését, a 118. § (1) bekezdését, valamint a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. §-át.

[5] Az alperes a perben tett nyilatkozata szerint elismerte, hogy a felperes által meghatározott időszakokban nem biztosította a felperes részére a jogszabályban meghatározott minimális életteret, erre tekintettel érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[6] Jogi álláspontja szerint nem adott okot a perre. A felperes a kereset benyújtása előtt nem kérte tőle a jogsértés tényének elismerését, ezért az alperes perköltségét a felperesnek kell megtérítenie. A 12.700 forint összegű perköltségigényét költségjegyzéken számította fel.

[7] Másodlagosan a felperes jogi képviselője munkadíjának mérséklését kérte. Érvelése szerint a jogi képviselő nagy számban terjeszt elő ugyanilyen tartalommal kereseteket és azokban csak a felperesek nevét és a vitatott időszakokat változtatja meg. A keresetlevelek döntő többségének elkészítésénél nem érdemi jogi munkát végez, hanem jogszabályi hivatkozásokat közöl. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 2.Pf.20.009/2023/4. számú ítéletében 80.000 forint perköltséget ítélt meg a felperes képviselőjének az elsőfokú eljárásra.

[8] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a 2018. december hó 20. napjától 2019. január hó 13. napjáig, 2019. február hó 25. napjától 2019. március hó 19. napjáig, 2019. március hó 28. napjától 2019. május hó 20. napjáig, 2020. május hó 26. napjától 2020. augusztus jó 12. napjáig terjedő időszakban nem biztosította a felperes részére a jogszabályban előírt egyfőre jutó minimális életteret, megsértette a felperes emberi méltóságát.

[9] Az alperest a felperes javára 100.000 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli.

[10] A csatolt iratok, valamint az alperes elismerése alapján megállapította, hogy az alperes a perben érvényesített időszakokban a zárkán belüli elhelyezés során nem biztosította a felperes részére a minimális életteret. Rámutatott, hogy a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésében foglalt szankciók alkalmazása felróhatóságtól függetlenül, a jogsértés alapján történik, a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, amely egy jogi tény deklarációja, minden esetben lehet követelni. Erre figyelemmel nem fogadta el azon alperesi hivatkozást, hogy a

felperesnek a pert megelőzően az alperest fel kellett volna szólítania, hogy elismeri-e a jogsértést.

[11] Kiemelte, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtása nem sértheti a fogvatartott alapvető szabadságjogait, emberi méltóságát, az emberséges bánásmódhoz való jogát, így a többszemélyes zárkákban a megfelelő, egy főre jutó mozgástér biztosításának elmaradása, embertelen, megalázó bánásmódot jelent. Ennek megállapításához pedig egyéb hátrányok, körülmények előadása, bizonyítása nem szükséges, a jogsértés megvalósult. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a perre okot adott, mivel nem vitásan jogsértést követett el.

[12] Az elsőfokú bíróság nem látott lehetőséget a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 86. § (1) bekezdés rendelkezésének alkalmazására. A Pp. 86. § (1) bekezdésében megjelenített két feltétel együttes fennállása esetén a jogalkotó a perköltséget az igényt érvényesítő félre terheli. Az egyik feltétel a perben érvényesített jog és az abból fakadó kérelem elismerése, a másik konjunktív feltétel az, hogy az elismerő fél ne adjon okot a perre. Rámutatott arra, hogy az alperes az írásbeli ellenkérelmében csupán azt ismerte el, hogy nem biztosította a felperes részére a jogszabályban meghatározott minimális életteret, azonban a felperes által érvényesíteni kívánt jogot és a keresetre vonatkozóan elismerést nem tett.

[13] Az elsőfokú bíróság a felperes képviselője által felszámított munkadíjat 100.000 forintra mérsékelte, figyelemmel arra, hogy az ügy egyszerű megítélésű volt, csak egy tárgyalást tartott 39 perc időtartamban, és a kereset, valamint a válaszirat előterjesztésével töltött időként 1-1 órát talált megalapozottnak. A perköltség megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján a pervesztes alperest kötelezte.

[14] A felperes jogi képviselőjét megillető ügyvédi munkadíj összegét az Ükr. 2. § (1) - (2) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel arra, hogy az ügy egyszerű megítélésű, a bíróság csak egy tárgyalást tartott 39 perc időtartamban, míg a kereset és válaszirat előterjesztésével töltött időként 1-1 órát talált megalapozottnak.

[15] A személyes illetékmentes alperes pervesztességére tekintettel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján döntött arról, hogy az illeték az állam terhén marad.

[16] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[17] Jogorvoslati kérelme elsődlegesen az ítélet perköltség viselésre kiterjedő megváltoztatására, a felperes elsőfokú perköltségben marasztalására, másodlagosan a perköltség legfeljebb 50.000 forintra mérséklésére irányult. A felperessel szemben felszámította másodfokú perköltségét.

[18] Az ítéltábla által gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdéseivel jelölte meg.

[19] Megítélése szerint az elsőfokú ítélet a perköltségviselés és perköltség meghatározás körében jogszabálysértő. Az alperes teljeskörűen elismerte a felperes által a keresetben előadottakat, ezáltal azt is, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltóságát.

[20] A felperes korábban nem vitásan sérelmezte elhelyezési körülményeit, de egyik beadványában sem kérte emberi méltósága megsértésének elismerését. Ellenkező esetben az alperes az ismert adatok alapján megtette volna a jogsértés elismerésére irányuló nyilatkozatát, erre tekintettel elkerülhető lett volna a keresetindítás.

[21] A Pp. 86. § (1) bekezdésbe foglalt konjunktív feltételek megvalósultak, tehát az alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, a keresetben foglaltakat teljeskörűen elismerte és a perre nem adott okot.

[22] A Fővárosi Ítéltábla Pf.20.843/2022/5. számú határozatának elvi tartalma szerint a pernyertes fél ellenérdekű fél költségeiben marasztalásának akkor van helye, ha az érvényesített jogot a fél kifejezetten, teljeskörűen elismerte és a perre nem adott okot.

[23] A hivatkozott ítélet alapján a felperesnek fel kellett volna szólítani az alperest a jogsértés elismerésére, amivel elkerülhető lett volna a per megindítása, de a felperes ezt elmulasztotta. Saját mulasztására pedig előnyök szerzése érdekében nem hivatkozhat.

[24] Bejelentette, hogy egyebekben a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.025/2024/4. számú, jelen perrel megegyező tényállást vizsgáló ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, mellőzte az alperest a felperes javára perköltség megfizetése alól, és kötelezte a felperest alperes javára perköltség megfizetésére.

[25] A felperes jogi képviselője nagyszámú keresetet nyújtott be a perbelivel megegyező tartalommal, amely keresetekben kizárólag a felperesek adatai változnak és a jogsértéssel érintett időtartam, amelyhez az adatokat egyebekben az alperes szolgáltatja. Erre figyelemmel a kereset elkészítésére fordított idő legfeljebb 1 óra időtartamban (30.000 forint) vehető figyelembe. Figyelemmel arra, hogy az alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő és a keresetet elismerte, a felperes jogi képviselőjének a tárgyalásra való felkészülése nem vehető figyelembe, legfeljebb a tárgyaláson történő megjelenés. Tekintettel a tárgyalás időtartamára és a megtett távolságra (település-település1) az alperes legfeljebb 20.000 forint összegben tartotta felszámíthatónak a tárgyaláson történő megjelenéssel összefüggésben érvényesíthető perköltséget.

[26] Az alperes hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.433/2023/6. számú ítéletére az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatban. Az ítéltábla a sorozatos keresetindítást joggal való visszaélésnek minősítette azzal, hogy az ilyen jellegű pereskedés nemcsak a Ptk. 1:5. §-át, hanem a Pp. alapelveit is sérti. Kétségtelen, hogy elévülési időn belül – a Pp. 2. §-ára is figyelemmel – joga van a felperesnek az igényeit olyan elosztásban érvényesíteni, ahogyan akarja. Ugyanakkor a Pp. alapelvei között nemcsak a 2. § szerinti rendelkezési elv, hanem a 3. § és 4. § szerint a perkoncentráció elve és a felek ezzel kapcsolatos eljárás támogatási kötelezettsége is megtalálható, amelyeknek a perek mesterséges szétszabdálása nyilvánvalóan nem felel meg.

[27] Az alperes másodfokú perköltségét az Ükr. alapján mérlegeléssel kérte meghatározni azzal, hogy a jogi képviselő áfa fizetésre kötelezett adóalany.

[28] A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[29] A fellebbezés alapos.

[30] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek a jogsértést megállapító rendelkezése, ezért a felülbírálat – a fellebbezési kérelem korlátai között – a perköltség viselésére és a felperes javára megítélt összeg mértékére, valamint a hivatalból vizsgálendő illetékviselésre vonatkozó rendelkezésre terjedt ki.

[31] Ennek során a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 86. § (1) bekezdésének a jelen ügyben alkalmazhatóságát vizsgálta. Mivel e rendelkezés alapján az elsőfokú ítélet anyagi jognak megfelelése érdemben nem vizsgálható, a felülbírálati jogkör gyakorlása nem a Pp. 369. § (3) bekezdése, hanem a 369. § (1) bekezdése alapján történt.

[32] A Pp. 86. § (1) bekezdésének rendelkezése a perköltségviselés általános szabálya [83. § (1) bekezdés] alóli kivételt határoz meg. A szerint a fél perköltségét az ellenfél téríti meg abban az esetben, ha a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezésének előterjesztése nélkül elismeri, és a perre nem adott okot.

[33] Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a speciális perköltségviselési szabály két konjunktív feltételt tartalmaz és emiatt kizárólag akkor alkalmazható, ha mindkét feltétel fennállása kétségtől megállapítható. Az elsőfokú ítélet indokolásából kikövetkeztethetően az elsőfokú bíróság az elismerésre vonatkozó nyilatkozatot azért nem tekintette teljesnek, mert jogi okfejtése szerint az alperes nem tett elismerést a felperes által érvényesíteni kívánt jog, a kereset vonatkozásában. Ez a megállapítása azonban téves.

[34] A Pp. 86. § (1) bekezdésében meghatározott szabály az érvényesített jog és a kereset (kérelem) elismerésének teljességét követeli meg. Az elismerő nyilatkozat köré épült ítélezési gyakorlatban szereplő „teljes körű és kifejezett” jelleg pedig arra vonatkozik, hogy a nyilatkozat megtörténte és tartalma aggálytalan, abból tehát egyértelműen megállapítható, hogy mind a jog, mind a kérelem elismerésére kiterjed. Ennek megítélésénél a ténybeli beismerést a peradatok körében figyelembe kell venni, de annak a Pp. 86. § (1) bekezdés alkalmazhatósága szempontjából önmagában nincs döntő jelentősége.

[35] Az alperes alappal sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlenül értékelte a bíróságnak az írásbeli ellenkérelem előterjesztésére vonatkozó felhívásra előterjesztett, „nyilatkozat” elnevezésű beadványát. Abban ugyanis az alperes egyértelműen kinyilvánította, hogy „érdemi ellenkérelmet nem terjeszt elő” (2. sorszámú irat). Ebben a periratban a per érdemére vonatkozóan csak egyetlen nyilatkozatot tett: megindokolta érdemi védekezésének hiányát. Ennek azonban – azon kívül, hogy a bíróság a fél rendelkezési jogából következően sem célszerűségi, sem egyéb szempontból nem vizsgálhatja, hogy mi indította a feleket nyilatkozataik megtételére – az elismerés szempontjából nincs jelentősége.

[36] Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a jogkérdés megítélésénél figyelembe veszi a Pp. 202. § (1) bekezdés és a 203. § (2) bekezdésének rendelkezéseit. Az alperes 2. sorszámú beadványa a Pp. 202. § (1) bekezdése szerinti előkészítő iratnak minősül, amely tartalmazza azt a perfelvételi nyilatkozatot, amelyre őt a bíróság felhívta.

[37] A Pp. 203. § (2) bekezdése pedig egyértelműen meghatározza, hogy kell értékelni, ha a fél a bíróság felhívásában meghatározott valamely perfelvételi nyilatkozatot nem tüntet fel a perfelvételi iratban. A törvény vélelmet állít fel amellet, hogy

[38] a) a fél az ellenfél érintett tényállítását, jogállítását, illetve bizonyítékát nem vitatja, az ellenfél érintett kérelme, illetve indítványa teljesítését nem ellenzi, kivéve, ha korábban ezzel ellentétes nyilatkozatot tett, és

[39] b) a fél keresete vagy ellenkérelme megalapozásához nem kíván, illetve nem tud az érintett perfelvételi nyilatkozat szerinti tényállítást, jogállítást, kérelmet, bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt előterjeszteni.

[40] A perfelvételi szakra irányadó rendelkezés alapján a bíróságnak a megítélése szerint hiányos perfelvételi nyilatkozattal kapcsolatban vélelmeznie kell a jogállítás és az ellenfél kérelme elismerését, valamint azt, hogy a fél ellenkérelme megalapozásához nem kíván, illetve nem tud az érintett perfelvételi nyilatkozat szerinti tényállítást, jogállítást, kérelmet, bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt előterjeszteni, vagyis érdemben védekezni.

[41] A törvényi vélelem indoka az eljárás elhúzódásának megakadályozása, a beállt vélelem jogkövetkezményének figyelembevételét pedig a bíróság nem mérlegelheti. Amennyiben tehát az elsőfokú bíróságnak kétsége merült fel a 2. sorszámú perfelvételi nyilatkozat tartalmi korlátait illetően, meg kellett volna kísérelnie ennek a perfelvételi tárgyaláson történő tisztázását, végső soron pedig a perfelvételi nyilatkozatot a törvényes vélelmek szerint kellett volna értelmeznie úgy, hogy az alperes teljes elismerésben van.

[42] A rendelkezésre álló peradatok alapján a Fővárosi Ítéltábla szerint az alperes olyan tartalmú nyilatkozatát, amely szerint érdemi védekezést nem terjeszt elő, az

értvényesített jog és a kereset elismeréseként kellett volna értékelni, a Pp. 86. § (1) bekezdésben szereplő törvényi feltétel tehát fennállt. A jogszabályi rendelkezés alkalmazásának további feltétele, hogy a nyilatkozattételre a perfelvételi szakban kerüljön sor. Ez pedig kétségtelenül megvalósult, mert az alperes a perfelvételi tárgyalás előtt írásban nyilatkozott arról, hogy érdemi védekezést nem kíván előterjeszteni.

[43] A felperes helytállóan érvelt azzal, hogy a jogsértés bírósági megállapítása, csak perben kérhető. Tévedett azonban abban, hogy a személyiségi „jog tartalmának tekintetében” a per előtti bármely nyilatkozat irreleváns. A kötelező bíróság előtti igényértvényesítés sem a Ptk. jogi rendelkezéseiből, sem az elsőfokú eljárásban 7. sorszám alatt benyújtott előkészítő iratában megjelölt alkotmánybíróági határozat felhívott részéből nem következethető ki, mert az a megállapítás arra vonatkozik, hogy a személyes igényértvényesítéstől senki nem zárható el. Nincs akadálya annak, hogy a személyiségi jogot sértő személy peren kívül a jogsértésről egyoldalú nyilatkozatot tegyen, azt elismerje, akár azzal kapcsolatos kötelezettséget vállaljon.

[44] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság végkövetkeztetése az, hogy az alperes a perre nem adott okot és a perfelvételi szakban tett nyilatkozatával az értvényesített jogot és a keresetet elismerte. A perköltségviselésnek a Pp. 86. § (1) bekezdésében szereplő feltételei fennállnak, ezért a jogi rendelkezés alkalmazását az elsőfokú bíróság jogszabályt sértve mellőzte.

[45] A sikerrel fellebbező alperes perköltség fizetésére és az illeték viselésére nem kötelezhető, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú határozat fellebbezett részét teljes egészében megváltoztatta a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján.

[46] Az alperes az elsőfokú eljárásban jogi képviselője közreműködésével kapcsolatban 12.700 forint perköltséget számított fel, annak megfizetésére az ítéltábla a Pp. 86. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte. Ugyancsak a felperesnek kell megfizetnie az államnak járó kereseti és fellebbezési illetéket a Pp. 101. § (1) bekezdése és a 102. § (1) bekezdése, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontjára és a 46. § (1) bekezdésére tekintettel.

[47] A fellebbezési illeték összege az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján a 100.000 forintos másodfokú pertárgyértékre figyelemmel 15.000 forint.

[48] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[49] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Kovács Mária s.k.
bíró